

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

2914

Na temelju članka 82. stavka 10. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, broj 87/08. i 86/09.), ministar znanosti, obrazovanja i športa donosi

PRAVILNIK

O IZRADBI I OBRANI ZAVRŠNOGA RADA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se pravilnikom propisuju sadržaj, uvjeti, način i postupak izradbe i obrane završnoga rada redovnih učenika i polaznika obrazovanja odraslih (u daljnjemu tekstu: učenici) strukovnih ili umjetničkih obrazovnih programa.

Članak 2.

Završni rad učenikov je uradak čijom se izradbom i obranom provjeravaju, vrjednuju i ocjenjuju učenikove strukovne, odnosno umjetničke kompetencije određene razine sukladno razini kvalifikacije koju stječe.

Članak 3.

Cilj je izradbe i obrane završnoga rada provjera, vrjednovanje i ocjenjivanje postignutih strukovnih, odnosno umjetničkih kompetencija učenika, stečenih obrazovanjem prema propisanim stručno-teorijskim i praktičnim dijelovima nastavnih planova i programa, čime stječu završnost u upisanome obrazovnom programu te uvjete za uključivanje na tržište rada.

Članak 4.

(1) Izradba i obrana završnoga rada provodi se u organizaciji škole, odnosno ustanove koja ima odobrenje za izvođenje određenoga obrazovnog programa (u daljnjemu tekstu: ustanove), sukladno godišnjemu planu i programu rada ustanove, odnosno školskome kurikulumu.

(2) Za zakonitost provedbe izradbe i obrane završnoga rada u ustanovi odgovoran je ravnatelj ustanove.

Članak 5.

(1) Vremenik izradbe i obrane završnog rada, sukladno članku 8. stavku 4. i 5. i članku 16. stavku 1. ovoga pravilnika donosi školski odbor na prijedlog ravnatelja škole do 30. rujna za tekuću školsku godinu, odnosno upravno tijelo ustanove koja provodi programe obrazovanja

odraslih, na prijedlog ravnatelja, sukladno godišnjem planu i programu rada ustanove. Vremenik izradbe i obrane završnoga rada sastavni je dio godišnjega plana i programa rada ustanove, odnosno školskoga kurikulumu.

(2) Vremenik izradbe i obrane završnoga rada sadrži rokove za izbor tema, izradbu i predaju završnoga rada, rokove obrane završnoga rada te datum uručivanja svjedodžbi o završnome radu.

(3) Škola, na oglasnoj ploči ili drugome vidljivom mjestu, kao i na mrežnoj stranici, najkasnije do 5. listopada za tekuću školsku godinu, objavljuje vremenik izradbe i obrane završnoga rada.

(4) Ustanova koja provodi programe obrazovanja odraslih na oglasnoj ploči ili na drugome vidljivom mjestu, kao i na mrežnoj stranici, najkasnije deset dana od početka nastavne godine objavljuje vremenik izradbe i obrane završnoga rada.

Članak 6.

(1) Učenici s teškoćama u razvoju izrađuju i brane završni rad uz primjenu prilagođene tehnologije i drugih uvjeta, prema uputama koje donosi nadležna agencija.

(2) Učenici koji pohađaju nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina, pisani dio izradbe završnoga rada i obranu završnoga rada mogu izvoditi na jeziku i pismu na kojemu su se obrazovali.

Članak 7.

Škola je dužna, do 15. listopada, učenike završnoga razreda upoznati sa sadržajem, uvjetima, načinom i postupkom izradbe i obrane završnoga rada, a ustanova koja provodi programe obrazovanja odraslih, najkasnije deset dana od dana upisa.

II. IZRADBA ZAVRŠNOGA RADA

Izradba završnoga rada

Članak 8.

(1) Završni rad sastoji se od izradbe završnoga rada (u daljnjemu tekstu: Izradba) i obrane završnoga rada (u daljnjemu tekstu: Obrana).

(2) Teme za završni rad, u suradnji s nastavnicima struke-nositeljima tema, donosi ravnatelj ustanove do 20. listopada za sve rokove u tekućoj školskoj godini na prijedlog stručnih vijeća. Broj ponuđenih tema mora biti najmanje za 50% veći od minimalno potrebnoga broja.

(3) Pri predlaganju tema za završni rad mogu se uzeti u obzir i prijedlozi učenika ako su u skladu s ciljevima i zadaćama nastavnoga programa prema kojemu se učenik obrazovao.

(4) Učenici teme za završni rad biraju najkasnije do 31. listopada tekuće školske godine.

(5) Učenik obavlja Izradbu pod stručnim vodstvom nastavnika struke (u daljnjemu tekstu: mentor) tijekom zadnje nastavne godine obrazovnoga programa koji učenik pohađa. Učenik je dužan pisani dio Izradbe, koju je prihvatio mentor, predati u urudžbeni zapisnik ustanove najkasnije 10 dana prije Obrane.

(6) Izradba se sastoji od uratka koji može biti: projekt, pokus s elaboratom, praktični rad s elaboratom, složeniji ispitni zadatak ili drugi slični uradak usklađen s nastavnim programom.

(7) Izradbom učenika umjetničkoga programa može se smatrati i priprema za javni nastup pod stručnim vodstvom mentora.

(8) Izradbom se može smatrati uradak kojim je učenik sudjelovao na izložbi inovatorskih radova u zemlji ili inozemstvu tijekom svoga srednjeg obrazovanja i uradak kojim je učenik osvojio prvo, drugo ili treće mjesto na državnome natjecanju iz strukovnih, odnosno umjetničkih predmeta, područja ili programa.

III. OBRANA ZAVRŠNOGA RADA

Članak 9.

(1) Obrani može pristupiti učenik:

– koji je uspješno završio zadnju obrazovnu godinu strukovnoga ili umjetničkoga obrazovnog programa

– čiju je Izradbu mentor prihvatio i za nju predložio pozitivnu ocjenu.

(2) Učenik prezentira završni rad u obliku obrane ili javnoga nastupa pred povjerenstvom za obranu završnoga rada (u daljnjemu tekstu: Povjerenstvo).

(3) Obrana, u pravilu, traje do 30 minuta.

(4) Obranu provode školski prosudbeni odbor (u daljnjemu tekstu: Prosudbeni odbor) i Povjerenstva.

Članak 10.

(1) Najkasnije tri dana prije početka Obrane, Prosudbeni odbor rasporedit će učenike u skupine i odrediti u kojoj će prostoriji pojedina skupina izvoditi Obranu.

(2) Skupine se stvaraju na način da učenik Obranu obavlja pred Povjerenstvom čiji je predsjednik ili član njegov mentor.

(3) Raspored učenika po skupinama i ispitnim prostorijama objavljuje Prosudbeni odbor na mjestu dostupnome učenicima, najkasnije 24 sata prije početka Obrane.

Članak 11.

(1) Pri pripremi prostorija u kojima će se održati Obrane potrebno je slijediti ova pravila:

– na vanjskoj strani vrata prostorije treba biti izvješten popis učenika koji u toj prostoriji brane završni rad

– pred Povjerenstvom završni rad brani jedan učenik, odnosno skupina učenika koja brani zajednički izrađen rad.

Članak 12.

(1) Učenik mora doći pred prostoriju za Obranu najmanje 30 minuta prije početka obrane svoga završnoga rada.

(2) Učenici na Obrani mogu imati sva dopuštena pomagala.

(3) U prostoriju za Obranu mogu se unijeti samo osobni predmeti koji ne ometaju provedbu Obrane, a koji će se prije početka Obrane odložiti na, u tu svrhu, predviđeno mjesto.

Članak 13.

(1) Na zahtjev učenika koji je zakasnio ili nije pristupio Obrani, Prosudbeni odbor razmatrat će opravdanost razloga izostanka učenika te donijeti odluku kojom će učeniku dozvoliti Obranu u tome roku ili odluku kojom će učenika uputiti na sljedeći rok i smatrati da nije iskoristio taj rok za Obranu.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka i dokaze o opravdanosti kašnjenja ili izostanka, učenik mora dostaviti Prosudbenome odboru u roku 24 sata od termina Obrane na koji je zakasnio, odnosno kojemu nije pristupio.

(3) Kao opravdani razlozi za kašnjenje ili nepristupanje Obrani smatraju se: bolest, okolnosti u prometu koje su uzrokovale nepravovremeni dolazak i koje se mogu dokazati, izvanredne okolnosti (elementarna nepogoda, smrt u obitelji, prometna nesreća s posljedicama) i drugi izvanredni događaji.

Članak 14.

(1) Ako učenik iz opravdanih razloga prekine Obranu, Prosudbeni odbor produžit će mu vrijeme Obrane, ali najviše do vremena završetka Obrane zadnjega učenika u tome roku.

(2) Ako nije moguće postupiti sukladno stavku 1. ovoga članka, Prosudbeni odbor odredit će učeniku Obranu u sljedećem roku i smatrati da nije iskoristio rok za Obranu.

(3) Opravdanim razlozima prekida Obrane smatraju se zdravstveni razlozi učenika ili drugi izvanredni događaji koji onemogućuju daljnju Obranu.

Članak 15.

Tijekom Obrane vodi se zapisnik o završnome radu (u daljnjemu tekstu: Zapisnik) koji potpisuju predsjednik i svi članovi Povjerenstva, a koji se istoga dana dostavlja predsjedniku Prosudbenoga odbora.

Članak 16.

(1) Završni rad brani se u:

- ljetnome roku, tijekom lipnja
- jesenskome roku, u istome ili prvome tjednu poslije drugoga popravnog roka
- zimskome roku, tijekom veljače.

(2) Prosudbeni odbor može odrediti izvanredni rok za Obranu, kada za to postoje opravdani razlozi, uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnoga za obrazovanje.

Članak 17.

(1) Redoviti učenik ima pravo pristupiti Obrani u dva roka bez obveze plaćanja troškova.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka redoviti učenik ima dvije godine nakon prestanka statusa redovitoga učenika, ako ga dok je bio u statusu redovitoga učenika iz opravdanih razloga, sukladno članku 13. stavku 3. ovoga pravilnika, nije iskoristio.

(3) Redoviti učenik koji je branio završni rad u dva roka sukladno stavku 1. ovoga članka i nije pozitivno ocijenjen, snosi troškove daljnjih obrana istog.

(4) Učenik koji je dužan platiti troškove Obrane, kod prijave Obrane ustanovi prilaže dokaz o plaćenim troškovima za Obranu.

(5) Učenik iz stavka 4. ovoga članka, koji uz prijavu priloži odgovarajući akt nadležnoga tijela za socijalnu skrb kojim se potvrđuje da je član obitelji korisnika socijalne pomoći, nije dužan platiti troškove Obrane.

(6) Cijene troškova Obrane redovitih učenika određuje nadležna Agencija najkasnije do 15. listopada za tekuću školsku godinu.

Prijava Obrane

Članak 18.

(1) Učenik prijavljuje Obranu ustanovi prijavnicom za obranu čiji sadržaj propisuje ustanova, kako slijedi:

- do 1. travnja za ljetni rok
- do 10. srpnja za jesenski rok
- do 30. studenoga za zimski rok.

(2) Učenik koji se iz opravdanih razloga nije prijavio u propisanome roku, može se prijaviti naknadno, ali najkasnije deset dana prije planiranoga datuma Obrane.

(3) Učenik iz stavka 2. ovoga članka uz prijavnicu prilaže i dokaze o opravdanosti naknadne prijave. Opravdani razlozima za naknadnu prijavu učenika smatraju se: bolest, dugotrajnije

liječenje, obrazovanje u inozemstvu, elementarna nepogoda, smrt u obitelji, prometna nesreća i drugi opravdani razlozi.

(4) O naknadnoj prijavi odlučuje Prosudbeni odbor.

Odjava Obrane

Članak 19.

(1) Učenik može odjaviti prijavljenu Obranu.

(2) Učenik predaje pisani zahtjev za odjavu Obrane ustanovi najkasnije tri dana prije planiranoga dana Obrane.

(3) Smatra se da je učenik iskoristio rok za Obranu, ako nije pristupio na prijavljenu Obranu, a nije ju odjavio u roku iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, učeniku koji iz opravdanih razloga nije odjavio prijavljenu Obranu, može se na njegov zahtjev dozvoliti Obrana u istome roku.

(5) Zahtjev iz stavka 4. ovoga članka u kojem su navedeni i razlozi zbog kojih učenik nije na vrijeme odjavio prijavljenu Obranu, dostavlja se Prosudbenome odboru u roku 24 sata od zakazanoga datuma Obrane na koju učenik nije pristupio, a u roku sljedeća dva dana učenik je dužan priložiti i dokaze o navedenim razlozima.

Ocjena završnoga rada

Članak 20.

(1) Izradba, Obrana te opći uspjeh iz izradbe i obrane završnoga rada ocjenjuju se ocjenama: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

(2) Ocjenom odličan (5) ocjenjuje se Izradba prihvaćena sukladno članku 8. stavku 8. ovoga pravilnika.

(3) Učenik koji je iz Izradbe ocijenjen ocjenom nedovoljan (1) ne može pristupiti Obrani, već se upućuje na ponovnu Izradbu s izmijenjenom temom.

(4) Učenik koji je iz Izradbe ocijenjen prolaznom ocjenom, a iz Obrane ocjenom nedovoljan (1) na sljedećem će roku ponavljati Obranu bez ponavljanja Izradbe.

(5) Ne ocjenjuje se učenik koji je prijavio Obranu, ali joj nije pristupio.

(6) Učenik je s uspjehom izradio i obranio završni rad kada je i iz Izradbe i iz Obrane ocijenjen prolaznom ocjenom.

(7) Opći uspjeh iz izradbe i obrane završnoga rada aritmetička je sredina ocjena Izradbe i Obrane.

Svjedodžba o završnome radu

Članak 21.

- (1) Učeniku koji je obranio završni rad izdaje se svjedodžba o završnome radu.
- (2) Svjedodžba o završnome radu je isprava kojom se potvrđuju stečene strukovne, odnosno umjetničke kompetencije i završetak srednjega obrazovanja u strukovnome ili umjetničkome programu.
- (3) Svjedodžbu o završnome radu izdaje ustanova, a potpisuje ju ravnatelj ustanove.

IV. TIJELA ZA PROVEDBU ZAVRŠNOGA RADA

Prosudbeni odbor

Članak 22.

- (1) Radnje u svezi s organizacijom i provedbom Izradbe i Obrane u ustanovi obavlja Prosudbeni odbor koji čine ravnatelj ustanove koji je ujedno i predsjednik Prosudbenoga odbora te predsjednici i članovi svih Povjerenstava.
- (2) Prosudbeni odbor obavlja sljedeće poslove:
  - utvrđuje popis učenika za Obranu
  - određuje zadaće i način rada Povjerenstava te zaprima i pohranjuje pisane dijelove završnih radova;
  - osigurava prostorije za provođenje Obrane;
  - nadzire provođenje i osigurava pravilnosti postupka provedbe Obrane;
  - informira učenike o postupku provođenja Obrane;
  - pravovremeno dostavlja rezultate Obrane učenicima,
  - vodi brigu u ustanovi o provedbi prilagođenoga postupka Obrana za učenike s teškoćama u razvoju;
  - utvrđuje konačnu ocjenu Izradbe, konačnu ocjenu Obrane te opći uspjeh iz izradbe i obrane završnoga rada za svakoga učenika na prijedlog Povjerenstava na temelju Poslovnika o radu školskoga prosudbenog odbora i povjerenstava za obranu završnoga rada kojega donosi upravno tijelo ustanove.
- (3) Ravnatelj ustanove saziva sjednice Prosudbenoga odbora i rukovodi njima.
- (4) Prosudbeni odbor može odlučivati ako je na sjednici nazočna većina članova.
- (5) Odluka Prosudbenoga odbora je pravovaljana ako za nju glasuje većina od ukupnoga broja članova.

Povjerenstvo

Članak 23.

(1) Obrana se provodi pred Povjerenstvom kojega čine predsjednik te dva ili četiri člana iz redova nastavnika struke od kojih jedan vodi Zapisnik.

(2) Učenik brani svoj završni rad pred Povjerenstvom čiji je predsjednik ili član njegov mentor.

(3) Povjerenstva imenuje ravnatelj najkasnije do 30. studenoga za sve rokove u tekućoj školskoj godini

(4) Iznimno, ravnatelj dio predsjednika i članova Povjerenstava može imenovati i do trenutka početka provedbe Obrane.

(5) Za člana Povjerenstva može biti imenovana i osoba koja nije zaposlenik ustanove ako ispunjava jedan od sljedećih uvjeta:

– izvodi dio stručno-teorijskoga ili praktičnoga dijela nastavnoga programa u ustanovi u kojoj se provodi Obrana

– mentor je učenika te ustanove na provedbi praktične nastave kod poslodavca

– član je sektorskoga vijeća

– predstavnik je tvrtke s kojom je ustanova sklopila ugovor o suradnji

(6) Povjerenstvo radi sukladno Poslovniku o radu školskoga prosudbenog odbora i povjerenstava za obranu završnoga rada i odlučuje u punome sastavu većinom glasova.

(7) Povjerenstvo utvrđuje prijedlog:

(1) ocjene Izradbe na prijedlog mentora određenoga učenika

(2) ocjene Obrane

(3) općeg uspjeha iz izradbe i obrane završnoga rada.

Članak 24.

Predsjednik Povjerenstva:

– provjerava uređenost prostorije za Obranu,

– daje učenicima odgovarajuće upute za Obranu i upozorava ih na pridržavanje propisanih pravila i uputa,

– opominje i udaljava učenika, unosi u Zapisnik i o tome obavještava predsjednika Prosudbenoga odbora

– nakon završetka Obrana potpisane Zapisnike uručuje predsjedniku Prosudbenoga odbora.

V. PRAVA I OBVEZE UČENIKA

Članak 25.

(1) Ako učenik na Obrani koristi elektronska, odnosno druga nedopuštena sredstva, ometa tijek Obrane ili obavlja druge nedopuštene radnje, Povjerenstvo ga može opomenuti ili udaljiti s Obrane, što se upisuje u Zapisnik.

(2) O slučaju udaljenja s Obrane predsjednik Povjerenstva odmah obavještava predsjednika Prosudbenog odbora.

(3) O udaljenju s Obrane Prosudbeni odbor donosi konačno rješenje u roku 24 sata od udaljenja s Obrane.

Članak 26.

(1) Učenik koji smatra da su tijekom postupka Obrane značajno povrijeđene odredbe ovoga Pravilnika ili drugoga propisa koji se odnosi na Izradbu i Obranu, ima pravo uložiti pisani prigovor Prosudbenome odboru u roku 24 sata od završetka Obrane.

(2) O prigovoru iz stavka 1. ovoga članka, u roku 24 sata od primitka prigovora, odlučuje Prosudbeni odbor donošenjem rješenja koje je konačno.

VI. DOKUMENTACIJA

Članak 27.

(1) Ustanova vodi dokumentaciju o provedbi izradbe i obrane završih radova koju propisuje ministarstvo nadležno za obrazovanje.

(2) Podaci o Izradbi i Obrani, kao i ocjene Izradbe, Obrane i općega uspjeha iz izradbe i obrane završnoga rada upisuju se u matičnu knjigu učenika i u e-Maticu.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 28.

Vremenik iz članka 5. stavka 1. ovoga pravilnika, za školsku godinu 2009./2010. treba se donijeti do 15. listopada, a objaviti do 20. listopada 2009. godine.

Članak 29.

Na dan stupanja na snagu ovoga pravilnika prestaje važiti Pravilnik o polaganju mature i završnog ispita (»Narodne novine«, broj 29/94., 15/95. i 24/95.), osim za učenike koji su do veljače 2010. godine stekli uvjete za polaganje mature ili završnog ispita, a koji mogu polagati maturu ili završni ispit po odredbama Pravilnika o polaganju mature i završnog ispita najkasnije do kraja 2010. godine.

Članak 30.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 602-03/09-05/00297

Urbroj: 533-04-09-0001

Zagreb, 24. rujna 2009.

Ministar
**dr. sc. Radovan
Fuchs**, v. r.